

МОТИВИ

към проекта на Закон за допълнение на Кодекса за застраховането

I. С предложения проект на Закон за допълнение на Кодекса за застраховането се отстраняват установени слабости в процеса на обработка на претенции с международен елемент от отделни застрахователи по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите в рамките на системата „Зелена карта“. Същата функционира на базата на система от Национални бюра на автомобилните застрахователи и кореспонденти за уреждане на застрахователни претенции във всички държави членки, признаване на автономията на институциите в държавата по мястото на настъпване на пътнотранспортното произшествие и на причиняване на вредите да уредят претенцията и да определят нейния размер в съответствие със законите и практиките на тази държава и след изплащане обезщетение на увреденото лице да поискат пълно възстановяване на платеното от застрахователя в друга държава-членка, застраховал отговорността във връзка с моторното превозно средство, причинило вредите.

Функционирането на системата „Зелена карта“ в България и финансовата стабилност на Националното бюро на българските автомобилни застрахователи (НББАЗ) е един от елементите на Плана за действие с мерки за адресиране на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към ERM II, който изисква промени в нормативната уредба. Във връзка с присъединяването към ERM II и впоследствие към еврозоната е идентифицирана необходимост от засилване на регулаторната рамка с цел отстраняване на установените проблеми при функционирането на системата „Зелена карта“ в България.

Проблемите се състоят в това, че отделни застрахователи в България оспорват основателността на исканията за възстановяване на платени обезщетения от кореспонденти и национални бюра в други държави членки, поради твърдени несъответствия в документалната обосновка на тези искания и възпрепятстват функцията на НББАЗ да гарантира извършването на плащанията в съответствие с изискванията на Вътрешните правила на Съвета на бюрата.

С оглед решаване на проблема се предлага доразвиване на нормативната уредба в Кодекса за застраховането, като бъдат нормативно уредени допълнителни материалноправни основания за предприемане на действия със средствата на административното право при установяване на нарушения в процеса на уреждане на претенции в системата „Зелена карта“.

Предлага се създаване на материалноправно задължение за безусловно извършване на гаранционни плащания от страна на НББАЗ, съчетано с изрично задължение за предявяване на регресните претенции към застрахователя, и изрично задължение за удовлетворяване на тези претенции за сметка на банковата гаранция, учредена и поддържана от застрахователя в полза на националното бюро. Посочените материалноправни задължения са регламентирани като гаранционен механизъм за автоматизирано удовлетворяване на вземанията, които възникват в процеса на уреждане на претенции в системата „Зелена карта“, като не възпрепятстват националното бюро или членуващите в него застрахователи да реализират регресните си права по съдебен или извънсъдебен ред срещу лицата, които са се обогатили неоснователно в резултат на извършените гаранционни плащания. Предложеният автоматизиран механизъм на разплащания се основава на принципа „първо плащаш, после оспорваш“ и е свързан с изрично задължение за застрахователят, член на бюрото, да възстановява регресната претенция на бюрото, независимо от всяко оспорване по съдебен или извънсъдебен ред на съответното вземане.

При наличието на такива материалноправни разпоредби Комисията за финансов надзор (КФН) би могла да упражнява надзорните си функции и с досегашните си надзорни правомощия, поради което не е необходима промяна в тях. По отношение на застрахователите, членове на националното бюро, КФН ще може да прилага принудителни административни мерки да представят и поддържат банкови гаранции в полза на националното бюро, а спрямо националното бюро ще може да прилага принудителни административни мерки да се удовлетворява от учредената в негова полза банкова гаранция, в случай на неизпълнение на задължението на застрахователя да възстанови регресната претенция на бюрото. Също така, безусловността на задължението за плащане ще предотврати възможността застрахователите да отлагат или отказват възстановяване на плащания, извършени в системата „Зелена карта“ и ще ги стимулира да уреждат отношенията си със съответните кореспонденти или национални бюра в други държави по съдебен ред.

II. С приемането на предлаганите промени в Кодекса за застраховането се цели засилване на регулаторната рамка по отношение на изпълнението на задълженията на НББАЗ и на застрахователите във връзка с функционирането на системата „Зелена карта“ в България. Ще се постигне гарантиране на точно и своевременно изпълнение на задълженията на застрахователите и НББАЗ в рамките на системата „Зелена карта“, съгласно изискванията на Вътрешните правила на Съвета на бюрата. Също така, ще се създаде правна възможност за предприемане на надзорни действия от страна на КФН в случай на неизпълнение на задълженията на застрахователите и на НББАЗ в рамките на системата „Зелена карта“.

Приемането на промените в Кодекса за застраховането е в съответствие с намеренията на България за присъединяване към еврозоната и приетото в тази връзка Решение № 656 на Министерския съвет от 17 септември 2020 г. за одобряване на Плана за действие с мерки за адресиране на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към ERM II.

В съответствие с чл. 26, ал. 4, изречение второ от Закона за нормативните актове е определен 14-дневен срок за провеждане на обществените консултации, с оглед своевременно изпълнение на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към ERM II.

Съкратеният срок се налага в изпълнение на т. 2 от Решение на Народното събрание от 27.10.2022г., обн. ДВ бр.87/2022г. във връзка с приемането на еврото в Република България, съгласно която „Министерският съвет в координация с Българската народна банка и другите отговорни институции да ускори процеса на техническа подготовка за приемане на еврото съгласно Националния план за въвеждане на еврото в Република България, приет от Министерския съвет на 27 май 2022 г.“

III. По отношение на финансовите средства за прилагането на новата уредба, не са необходими допълнителни разходи/трансфери и други плащания, които да бъдат одобрени по бюджетите на разпоредителите с бюджет или по сметка за средства от Европейския съюз.

IV. Във връзка с прилагането на новата уредба очакваните резултати се състоят в това, че нормативното уреждане на посочените материалноправни задължения ще позволи на страната да изпълни съответните мерки от Плана за действие с мерки за

адресиране на последващите ангажименти на Република България след присъединяването към ERM II, като гарантира занапред безпроблемно функциониране на процеса на уреждане на претенции в системата „Зелена карта“.

В националното законодателство ще се регламентират изрично изискванията на Вътрешните правила на Съвета на бюрата, които и понастоящем обвързват НББАЗ. Наред с това, по силата на изричното регламентиране на тези изисквания в Кодекса за застраховането, същите ще подлежат на надзор от компетентните органи и така ще се създадат допълнителни гаранции за тяхното изпълнение.

V. С предложените промени в Кодекса за застраховането не се въвеждат разпоредби на актове на Европейския съюз, поради което не се налага да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.